

GOTIKA

V **SREDNJEM VEKU** se je življenje zelo razlikovalo od današnjega. Takrat še ni bilo elektrike, avtomobilov in računalnika. Že manjša nevihta je lahko uničila pridelek kmetov, iskrica zanelila požar v lesenih hišah, bolezen zdesetkala prebivalstvo, vojska opustošila deželo. Ljudje so se zato zatekali v cerkve, kjer so za pomoč prosili svetnike.

Gotska cerkev je bila zasnovana kot **CELOSTNA UMETNINA**, ki je z barvitimi freskami, slikami in kipi na oltarjih, z reliefi in z obarvanimi stekli ali vitraji na vsakem koraku pripovedovala zgodbe, poučevala in tolažila vernike. Gradnje in okrasitve stavb so se lotile **STAVBARSKE DELAVNICE**, ki so na živahnem gradbišču združevale najrazličnejše mojstre, od zidarjev do kiparjev in slikarjev. Najznačilnejša gotska oblika je **ŠILASTI LOK**, ki namesto polkrožno zdaj zašiljeno sklepa vrata, okna in oboke zgradb po vsej Evropi.

V gotiki se je razvila pisava **GOTICA**. Tudi ta pisava je bila zašiljenih oblik.

Primož Trubar je prvi slovenski knjigi, *Abecednik* in *Katekizem*, izdal v gotici. Kakšna je pisava videti, si lahko ogledaš na *Triptihu družine Knillenberg* v stalni zbirki. Spodaj na okvirju poišči napis, ki nam sporoča, kdo je naročnik slike.

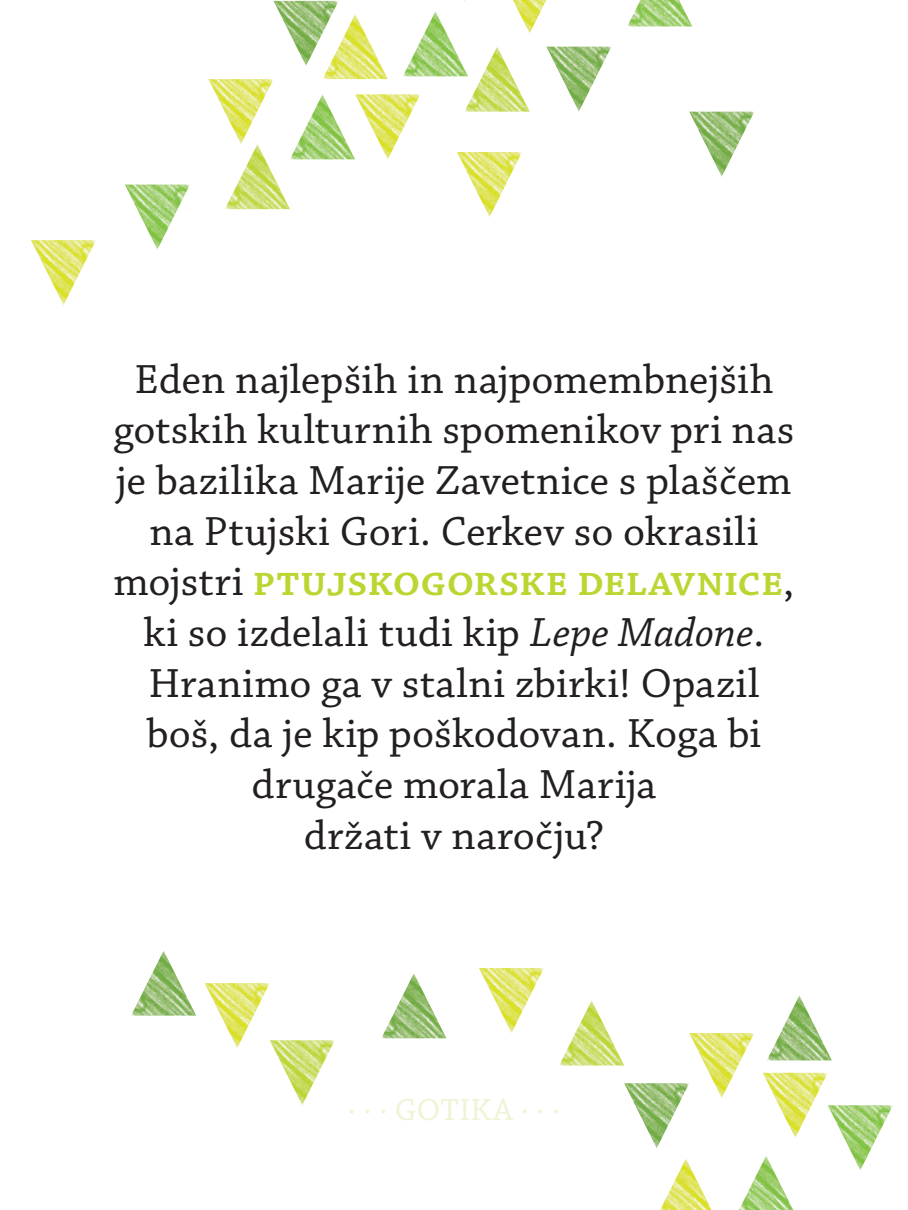
V srednjeveških rokopisih se je razživel tudi slikarstvo. Rokopisi so bili namreč pogosto ilustrirani z **MINIATURAMI**, majhnimi samostojnimi sličicami, in bogato okrašeni z **INICIALAMI**, povečanimi začetnimi črkami.

PRAVLJICE, RISANKE in **FILMI**
pogosto iščejo navdih v tem oddaljenem času. V njih zaživijo gradovi, katedrale, junaki in bajeslovna bitja iz preteklosti. Saj poznate knjige o mladem čarovniku Harryju Potterju, kajne? Film so posneli na resničnih srednjeveških lokacijah. Gotika pa ni bila vedno tako priljubljena. Ime se je namreč nekdam uporabljalo slabšalno in je pomenilo **BARBARSKO UMETNOST**, takšno, ki ne dosega klasične lepote, kakor so jo poznali stari Grki in Rimljani.

Za tapravo gotiko so bili značilni
špičasti oboki, za grrrozljivo
gotiko pa špičasti zobje!

Eden najlepših in najpomembnejših
gotskih kulturnih spomenikov pri nas
je bazilika Marije Zavečnice s plaščem
na Ptujski Gori. Cerkev so okrasili
mojstri **PTUJSKOGORSKE DELAVNICE**,
ki so izdelali tudi kip *Lepe Madone*.
Hranimo ga v stalni zbirki! Opazil
boš, da je kip poškodovan. Koga bi
drugače morala Marija
držati v naročju?

...GOTIKA...

Slikarji so si za upodobljence na slikah pogosto izbirali resnične zgodovinske osebnosti. Takšnim skritim, »preoblečenim« upodobitvam pravimo **KRIPTOPORTRETI**.

V stalni zbirki si oglej tabelne slike Velenjskega mojstra in poišči prizor, na katerem Jezusa privedejo pred Poncija Pilata. V obraznih potezah in v opravi rimskega namestnika prepoznamo krutega romunskega vojvoda Vlada Tepeša, po katerem je bila ustvarjena legenda o vampirju po imenu Drakula.

Cerkve in kapele so pogosto krasili **KRILNI OLTARJI**. Ker so bili stranski deli takšnih oltarjev gibljivi, so bili oltarji na praznike lahko odprti. Na galerijski spletni strani poišči še risbo krilnega oltarja sv. Kancijana, jo pobarvaj in izdelaj svojo maketo. Tudi ta oltar je na ogled v stalni zbirki.

